

NACIONALNA AGENCIJA RS
KAKOVOST V VISOKEM ŠOLSTVIJU

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

s.q.a.a
Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

Številka zadeve	16-01-2015
Številka zadeve	6033-58/2014/7

POROČILO O PODALJŠANJU AKREDITACIJE ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA

Vlagatelj/i: **Univerza v Mariboru, prof.dr. Danijel Rebolj, rektor**

Predlagatelj/i: **Fakulteta za naravoslovje in matematiko, Univerza v Mariboru**

Študijski program/i: **Biologija in ekologija z naravovarstvom, program 2. stopnje**

Datum obiska: **27. in 28. 11. 2014**

Svet Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu je dne 16.10.2014 imenoval skupino strokovnjakov za presojo v postopku podaljšanja akreditacije študijskega programa, v sestavi:

predsednik(ca) Jasna Štrus, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta

član(ica) Damir Viličić, PMF Vseučilišče v Zagrebu

član(ica) Aleš Trunk, študent, imenovan 26.11.2014

član(ica) Nejc Iljavec, študent, imenovan 26.11.2014

Predstavnik(ca) agencije je bil(a): Matjaž Štuhec

Podpis predsednika(ce) skupine strokovnjakov: _____

Datum oddaje skupnega poročila agenciji: 15.1.2015

Opombe agencije:

UVOD

Skupina strokovnjakov je sklep o imenovanju in gradivo za presojo prejela **19.10.2014**. Obisk zavoda Univerza v Mariboru, FNM je bil opravljen dne/med 27. in 28.11.2014 in je potekal po urniku, ki je bil usklajen z vodstvom visokošolskega zavoda. Skupina strokovnjakov je na pripravljalnem sestanku, ki je potekal 12.11.2014, uskladila priprave na obisk in kasneje pripravila skupno poročilo o zunanji evalvaciji.

V intervjujih na zavodu so sodelovali:

- Dekanica fakultete, prodekani, predstojnik oddelka, koordinator za kakovost
- Redno in pogodbeno zaposleni visokošolski učitelji in visokošolski sodelavci
- Mentorji, tutorji, raziskovalci
- Študenti obeh stopenj in diplomanti
- Predstavniki študentskega sveta
- Predstavniki delodajalcev
- Strokovni delavci zavoda

Skupina strokovnjakov je delala v dobrih razmerah, ogledala si je prostore, kjer potekata pedagoško in raziskovalno delo, imela je vpogled v ključne dejavnosti ustanove in imela na voljo vse želene dokumente (diplome, magistrska dela, urniki, potrdila o vlogah za izvolitev za nosilce v postopku, zapisniki komisije za kakovost....).

n·a·k·v·i·s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

s·q·a·a

Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

1. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA

Ugotovljeno dejansko stanje

• Izpolnjevanje meril za akreditacijo

1. Študijski program je sestavljen v skladu z zakonskimi predpisi ob upoštevanju študijskih področij za katere je zavod Oddelek za biologijo FNM ustanovljen; študijski program je usklajen z opredeljenimi cilji, učni izidi in kompetence diplomantov so skladni s cilji in poslanstvom, ki so objavljeni na spletni strani in javno dostopni.
2. Naziv univerzitetnega programa druge stopnje **Biologija in ekologija z naravovarstvom** je ustrezen in v skladu z razvrstitvijo študijskega področja po klasifikacijah ISCED in KLASIUS ter znanstvene discipline po klasifikaciji Frascati, traja 4 semestre in nima smeri ter modulov.
3. Splošne in predmetno specifične kompetence diplomanta so dobro opredeljene in skladne s cilji, vsebino in učnimi izidi študijskega programa.
4. Mednarodna primerljivost programa s sorodnimi tremi tujimi akreditiranimi evropskimi programi je navedena le v prilogi, kjer so prikazane vsebine programov, ni pa narejena analiza in vsebinska ter strukturna primerjava teh programov s predlaganim programom.
5. V vlogi navajajo številne mednarodne povezave, ki jih imajo izvajalci programa z različnimi ustanovami, vendar bi to sodelovanje lahko okrepili, tako z vidika skupnih mednarodnih dosežkov v pedagoškem in raziskovalnem delu kot z vidika študentskih izmenjav.
6. Predmetnik ustreza ciljem programa, je strukturno in vsebinsko primeren ter vsebuje ustrezno razmerje kontaktnih ur in individualnega dela študentov, ima dovolj obsežno izbirnost (20%), študijske obveznosti so kreditno ovrednotene po sistemu ECTS. Študij se zaključuje z magistrskim delom (24KT) in seminarjem (6KT). Učni načrti večinoma ne vsebujejo navedb o zahtevanih pogojih za začetek dela in opravljanje študijskih obveznosti, vsebujejo opis vsebine in ciljev, kompetenc ter predvidenih učnih izidov. Navedba temeljne literature in virov je pomanjkljiva, saj so navedeni obsežni učbeniki, brez določitve zahtevanih poglavij in pri nekaterih predmetih je literatura tudi zastarela. Navedene so metode in oblike poučevanja in učenja ter načini preverjanja in ocenjevanja znanja. Načini in oblike izvajanja študija so skladni z vsebinskim področjem študijskega programa.
7. Pogoji za vpis in merila za izbiro ob omejitvi vpisa so v skladu z zakonom.
8. Visokošolski zavod študentom priznava znanje, usposobljenost ali zmožnosti, pridobljene s formalnim, neformalnim ali izkustvenim učenjem (do 25 ECTS), ki po vsebini in zahtevnosti v celoti ali deloma ustrezajo splošnim oziroma predmetno-specifičnim kompetencam, določenim s študijskim programom.
9. Določbe o prehodih med programi, pogoji za napredovanje po programu in pogoji za dokončanje študija ali posameznih delov programa so v skladu z zakonom, merili za prehode med študijskimi programi ter statutom FNM.
10. Strokovni naslov Magister biologije in ekologije z naravovarstvom oziroma Magistrica biologije in ekologije z naravovarstvom (okrajšava: mag. biol. ekol. naravovar.) je v skladu z zakonom, ki ureja strokovne in znanstvene naslove.

• Analiza ugotovitev

Univerzitetni program druge stopnje Biologija in ekologija z naravovarstvom se je začel izvajati leta 2011/2012 na FNM. Število vpisnih mest v program je bilo v prvem letu 15, v nadaljevanju pa so število povečali na 26. V treh letih sta program zaključila 2 študenta. Diplomanti prve stopnje večinoma nadaljujejo študij na 2. stopnji. V vlogi, niso navedeni podatki o vpisu in diplomantih za študijsko leto 2013/2014. Prehodnost študentov iz 1. v 2.

n·a·k·v·i·s
Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

s·q·a·a
Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DEJNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

letnik v letu 2011/2012 je bila 100% in v naslednjem letu 92%. V samoevalvacijskem poročilu FNM za leto 2012/2013 navajajo podrobno analizo dosežkov in pomanjkljivosti pri izvajanju programa. V poslovniku kakovosti navajajo ukrepe za izboljšanje programa v prihodnosti. Samoevalvacijsko poročilo za leto 2013/2014 je v pripravi, analize dosežkov in odpravljanje pomanjkljivosti je razvidno iz Programa dela in akcijskega načrta za leto 2014. Pohvaliti velja intenzivno založniško dejavnost in izdajo gradiv za izvedbo vaj pri različnih predmetih (7 bibliografskih enot v obdobju 2010-2014).

Študijski program je vsebinsko in strokovno pomemben za slovensko okolje, saj omogoča nadaljevanje študija prve stopnje in izobražuje strokovnjake za področje biologije, ekologije in naravovarstva. Program je mednarodno primerljiv, vendar podrobnejše primerjave o trajanju, organiziranosti in razlikah programa Biologija in ekologija z naravovarstvom in tremi akreditiranimi evropskimi programi niso razvidne iz vloge. Učne načrte bi bilo treba posodobiti predvsem pa navedbo virov in obvezne literature. Učni načrti nekaterih predmetov se vsebinsko prekrivajo z vsebinami učnih načrtov programov 1. stopnje. Program glede obveznih sestavin izpolnjuje vse z zakonom predpisane pogoje (35. člen ZVis). Strokovni naslov je v skladu z zakonom.

Vloga za ponovno akreditacijo programa vsebuje podatke, ki so na voljo v samoevalvacijskem poročilu 2012/2013. Novejši podatki o programu so skopi in zelo na kratko navedeni v točki D2-Ponovna akreditacija programa, delno so predstavljeni v Programu dela in akcijskem načrtu 2014.

Prednosti

Prednost programa je njegova interdisciplinarnost in dobra povezanost z obema programoma prve stopnje. Cilj programa je izobraževanje študentov na področju biologije, ekologije in naravovarstva, slednje področje je zelo perspektivno tako v domačem kot v evropskem prostoru.

Študenti so tekom študija aktivno vključeni v raziskovalno in strokovno delo. Sodelujejo tudi v projektih Inštituta za biologijo, ekologijo in varstvo narave. Vsako leto so udeleženi pri projektu OP-PEOPLE – RESEARCHERS' NIGHT.

Odlična povezanost izvajalcev študijskega procesa (učiteljev, asistentov, mentorjev) in študentov.

Intenzivna založniška dejavnost z izdajo strokovnih učbenikov za izvedbo vaj (7 bibliografskih enot v letih 2010-2014).

Priložnosti za izboljšanje

Več aktivnih in učinkovitih mednarodnih povezav z izkazanim sodelovanjem na pedagoškem in raziskovalnem področju, z intenzivnejšimi izmenjavami učiteljev in študentov.

Uvedba splošnih izbirnih predmetov v povezavi z drugimi fakultetami (biološka terminologija, tuj jezik).

Vzpodbujanje in informiranje študentov in pedagoškega osebja za uporabo elektronske učilnice (Moodle).

Posodobitev učnih načrtov in navedbe poglavij v študijski literaturi, ki je pri nekaterih predmetih preobsežna.

Neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

n·a·k·v·i·s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

s·q·a·a

Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

Naložba v vašo prihodnost

OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

2. VPETOST V OKOLJE

Ugotovljeno dejansko stanje

• Izpolnjevanje meril za akreditacijo

1. Visokošolski zavod FNM je povezan z razvojem regionalnega okolja s stalnim sodelovanjem kadrov in študentov s pedagoškim, strokovnim in raziskovalnim sodelovanjem.
2. Visokošolski zavod sicer spremlja zaposljivost oziroma zaposlenost svojih diplomantov, javno objavljenih analiz o potrebah trga dela pa ni na razpolago.
3. Visokošolski zavod FNM spremlja učne izide in pridobljene kompetence in s tem študentom in diplomantom poleg zaposlovanja in nadaljnega izobraževanja omogoča vključevanje v družbene procese in javno življenje.
4. Visokošolski zavod usklajuje vpis v študijske programe s potrebami po diplomantih programa druge stopnje, kar se odraža v vsakoletnem prilagajanju števila vpisnih mest interesu za vpis.

• Analiza ugotovitev

Iz vizije in poslanstva Oddelka za biologijo FNM, ki sta javno dostopna ter interesa študentov in nekaterih delodajalcev izhaja, da je program druge stopnje Biologija in ekologija z naravovarstvom sodoben, strokovno kvaliteten in perspektiven. Iz pogovorov z diplomanti programa lahko zaključimo, da so kompetence in učni izidi takšni, da jim omogočajo dobro vključevanje v okolje in tudi zaposlovanje, o čemer pa trenutno še ne moremo soditi, saj je študij zaključila šele prva generacija diplomantov.

Povezanost Oddelka za biologijo z okoljem je prepoznavna, organizirajo javna srečanja (Noč raziskovalcev), predstavitve v obliki predavanj in ogledov laboratorijev in vivarija, Biološke večere...). Karierni center UM izvaja aktivnosti v zvezi z informiranjem in zaposlovanjem diplomantov, vendar so študenti na razgovorih izrazili zelo slabo poznavanje delovanja tega centra. Kompetence in učni izidi so opredeljeni, FNM še nima vzpostavljenega sistema za spremljanje zaposljivosti in analiz o zaposlenosti diplomantov. Po zaključeni drugi stopnji imajo študenti poleg splošnih znanj s področja biologije in ekologije tudi specifična znanja s področja naravovarstva, ki naj bi jim omogočila zaposlovanje na področju, kjer primanjkuje strokovnjakov.

Podatkov o možnostih zaposlovanja ni na razpolago, iz razgovorov z delodajalci pa ugotavljamo, da so potrebe po teh strokovnjakih velike. Pri tem ima pomembno vlogo tudi sodelovanje med člani Alumni kluba in delodajalci. Zavod je sprva vzpostavil redna srečanja članov Alumni kluba, vendar so po vsakoletnih srečanjih ugotovili, da je interes majhen in zato organizirali srečanja vsakih nekaj let.

Prednosti

Dobra povezanost Oddelka za biologijo FNM s številnimi izobraževalnimi in raziskovalnimi ustanovami doma in v tujini.

Aktivnosti namenjene promociji dejavnosti Oddelka za biologijo v širši regionalni skupnosti in dobra povezanost z osnovnimi in srednjimi šolami.

Priložnosti za izboljšanje

n·a·k·v·i·s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

s·q·a·a

Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Karierni center UM sicer deluje, predstavniki sodelujejo s fakultetami, vendar je iz razgovorov razvidno, da je seznanjenost izvajalcev in študentov z možnostmi uporabe storitev centra slaba.

Zaposljivosti in zaposlenosti še ne spremljajo; niso razvidni podatki o potrebah gospodarstva o diplomantih druge stopnje in učinkom na število razpisanih vpisnih mest.

Boljša povezanost diplomantov z gospodarstvom in javnimi zavodi ter vključevanje delodajalcev v načrtovanje programov v povezavi z možnostmi zaposlovanja po končani drugi stopnji

Natančnejša analiza trga dela in seznanjanje študentov in bodočih študentov z rezultati analize ter zaposlitvenimi možnostmi.

Boljša povezanost in sodelovanje članov Alumni kluba in delodajalcev.

Neskladnosti

Neskladnosti niso bile ugotovljene.

3. DELOVANJE VISOKOŠOLSKEGA ZAVODA

Ugotovljeno dejansko stanje

• Izpolnjevanje meril za akreditacijo

1. Izkazan je razvoj oziroma napredek pri delovanju Oddelka za biologijo FNM na področjih, za katera je bil ustanovljen, z:
 - razvitim znanstveno-raziskovalnim in strokovnim sodelovanjem z domačimi in tujimi visokoškolskimi zavodi, inštituti in organizacijami;
 - dobro organiziranim znanstveno-raziskovalnim in strokovnim delom v nacionalnih in mednarodnih projektih, skupnega raziskovalnega programa nimajo;
 - objavami dosežkov raziskovalnega dela v revijah s področij biologije, ekologije in naravovarstva, v poljudnih revijah in revijah s faktorjem vpliva po SCI s priznano znanstveno, raziskovalno in strokovno relevantnostjo.
2. Izkazano je mednarodno sodelovanje:
 - v raziskovalnih projektih (mednarodnih programih, bilateralnih ali multilateralnih programih ter meduniverzitetnih sporazumih ipd.) in
 - v programih mobilnosti za študente ter visokošolske učitelje in sodelavce (bilateralni programi ter meduniverzitetni sporazumi), ki pa ga je treba okrepiti z informiranjem o možnostih izmenjav. Prav tako je treba povečati delež prihajajočih študentov in tujcev, ki se vpisujejo na programe.
3. Izkazano je vključevanje rezultatov znanstveno-raziskovalnega in strokovnega dela v izobraževanje; vsebine predmetov sproti prenavljajo in posodablajo, glede na dosežene učne izide študentov in kompetence diplomantov, ki se primerjajo z načrtovanimi.
4. Sklenjeni so dogovori med visokoškolskimi zavodi, podjetji in organizacijami ter mentorji in študenti o izvajanju praktičnega in terenskega dela, v razgovorih je bila izražena želja študentov po večjem obsegu praktičnega dela.
5. Napredovanje študentov po študijskih programih in trajanje študija se redno spremlja, priporočljivo je vsako leto analizirati prehodnost in sprejeti ukrepe za povečanje prehodnosti med letniki.

• Analiza ugotovitev

Znanstveno raziskovalna dejavnost zaposlenih je solidna, dosežke objavljajo v domačih strokovnih revijah in v tujih revijah s faktorjem vpliva po SCI; v zadnjih 10 letih so objavili 155 člankov. Znanstveno solidnost zaposlenih izkazujejo tudi številni čisti citati objavljenih prispevkov/člankov; v zadnjih 10 letih je bilo njihovo delo citirano 558 krat. Raziskovalno delo poteka v okviru raznolikih domačih in mednarodnih raziskovalnih projektov, načrtujejo tudi ponovno sodelovanje v okviru programske skupine. Načrtujejo tudi širše povezovanje raziskovalnega dela na FNM in sodelovanje z drugimi fakultetami

Delovanje kariernega centra UM se na Oddelku za biologijo še ni prijelo v celoti, študenti ne poznajo vseh možnosti, ki jih nudi center in jih zato premalo uporabljajo, kljub rednemu sodelovanju predstavnice KCUM s fakulteto.

Sistem tutorstva je na fakulteti dobro razvit, vendar sta na Oddelku za biologijo le dva študenta tutorja, kar ne omogoča intenzivnega in učinkovitega dela s študenti.

n·a·k·v·i·s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

s·q·a·a

Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Študenti sicer poznajo možnosti uporabe elektronske učilnice Moodle, vendar jo ne uporabljajo. Po pogovorih z učitelji in študenti ugotavljamo, da učitelji ne posredujejo študijskih gradiv in informacij v učilnico in s tem ne motivirajo študente za uporabo.

Prednosti

Program je edini v Sloveniji, ki omogoča nadaljevanje študija naravovarstva iz prve stopnje in hkrati nudi možnost izobraževanja tudi na splošnem področju biologije in ekologije.

Študenti so zelo zadovoljni s komuniciranjem in možnostmi sodelovanja s pedagoškim osebjem in obratno, učitelji in tudi delodajalci so zelo pohvalili odnos študentov do študija in izkazan interes za raziskovalno delo.

Priložnosti za izboljšanje

Povečati mobilnost pedagoškega osebja in študentov s promocijo in ponudbo atraktivnih programov ter povečati interes za obiske tujcev s promocijo pedagoške in raziskovalne dejavnosti oddelka.

Povečati obseg raziskovalnega dela na oddelku in širše povezovanje z raziskovalci FNM in Univerze v Mariboru in s tem povečati možnosti za raziskovalno delo študentov.

Bolj natančno opredeliti razlike v učnih izidih in kompetencah diplomantov prve in druge stopnje, zaradi različnih možnosti zaposlovanja.

Boljše seznanjanje z možnostmi, ki jih nudi karierni center UM za informiranje o zaposlovanju diplomantov in večje vključevanje delodajalcev.

Priporočljivo je, da učitelji in asistenti vzpostavijo komunikacijo s študenti preko sistema elektronske učilnice in tako omogočijo boljše načrtovanje dela in sodelovanje s študenti.

Neskladnosti

Neskladnosti niso bile ugotovljene

n·a·k·v·i·s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

s·q·a·a

Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

4. KADRI

Ugotovljeno dejansko stanje

• Izpolnjevanje meril za akreditacijo

1. Visokošolski zavod FNM ima ustrezno število in strukturo visokošolskih učiteljev in sodelavcev, ki omogočata uspešno znanstveno-raziskovalno in strokovno delo na področjih ekologije in naravovarstva, kar izkazuje s potrdili o ustreznih habilitacijskih nazivih izvajalcev. Kadrovski načrt zagotavlja stabilno kadrovsko strukturo, priporočljivo pa je povečati število učiteljev, ki so v rednem delovnem razmerju na oddelku.
2. Visokošolski zavod ima dokazila o oblikah sodelovanja vseh visokošolskih učiteljev in sodelavcev ter znanstvenih delavcev z zavodom ter o mednarodni mobilnosti, organizaciji in izvajanju sobotnega leta.
3. Vsi visokošolski učitelji in sodelavci, ki izvajajo študijski program, imajo veljavno izvolitev v naziv ali so v postopku za ponovno izvolitev. Sistem za izvolitve v naziv je ustrezen in zagotavlja učinkovitost in transparentnost postopkov.
4. Struktura in število strokovnih, upravnih in tehničnih delavcev, ki so v rednem delovnem razmerju, zagotavlja kakovostno delo pri izvajanju študijskih programov.

• Analiza ugotovitev

Vodstvo zavoda učinkovito komunicira s pedagoškim osebjem in sproti izboljšuje učinkovitost in uspešnost kadrov na podlagi razgovorov z osebjem. Vsi visokošolski učitelji in sodelavci, ki sodelujejo v programu imajo ustrezen naziv za predmetno področje, nekateri so v postopku ponovne izvolitve. Oddelek ima ustrezen kader, ki pa je v veliki meri zaposlen na drugih visokošolskih ustanovah in inštitutih, polno zaposlenih visokošolskih učiteljev na Oddelku za biologijo je 10, visokošolskih sodelavcev pa 9, tehnični kader so trije laboranti in dva strokovna sodelavca; zunanjih sodelavcev visokošolskih učiteljev je 26.

Prednosti

Dobro usposobljen pedagoški in strokovni kader, ki se učinkovito povezuje s strokovnjaki iz različnih ustanov v regionalnem in širšem okolju.

Zelo kvalitetne in angažirane podporne službe, ki intenzivno sodelujejo s študenti.

Priložnosti za izboljšanje

Priporočljivo je povečati število visokošolskih sodelavcev (asistentov) na programu zaradi obsežnega laboratorijskega in terenskega dela.

Na katedri za mikrobiologijo in molekulska biologijo je treba zaposliti asistenta, saj dela s študenti v tako zahtevnem in dobro opremljenem laboratoriju ne morejo voditi in nadzirati le doktorski študenti.

n·a·k·v·i·s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

s·q·a·a

Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Priporočljivo je povečati delež redno zaposlenih učiteljev s polnim delovnim časom, zaradi velikega števila programov na oddelku (6) in hkrati tudi boljše priložnosti za povezovanje znanstveno raziskovalnega dela učiteljev v skupnem programu in večjih možnosti za vključevanje študentov.

Neskladnosti

Neskladnosti niso bile ugotovljene

n·a·k·v·i·s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

s·q·a·a

Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

Naložba v vašo prihodnost

OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

5. ŠTUDENTI

Ugotovljeno dejansko stanje

• Izpolnjevanje meril za akreditacijo

Zavod izpolnjuje merila za ponovno akreditacijo programa z:

1. vključevanjem študentov v znanstveno in raziskovalno, ali strokovno dejavnost zavoda, in sicer tako, da jih povezuje s projektnimi skupinami ter vključuje v tekoče delo.
2. Študentom zagotavljajo I) pomoč pri organiziranem pridobivanju znanja, spretnosti in veščin na drugih visokošolskih zavodih, II) priznavanje znanj, spretnosti in veščin, pridobljenih na drugih visokošolskih zavodih, III) svetovalne storitve, povezane z vpisom, in druge informacije, povezane s študijem z objavami na spletni strani zavoda.
3. Zavod ima vzpostavljeno mentorstvo v različnih oblikah kot pomoč pri študiju ali druge oblike učnega sodelovanja vseh deležnikov, medtem ko tutorski sistem še ni polno zaživel.
4. Število študentov na visokošolskega učitelja je 1.4 in zagotavlja kakovostno izvedbo študijskega programa in doseganje ustreznih učnih izidov.
5. Študenti sodelujejo pri vrednotenju in posodabljanju izvajanja študijskih programov.
6. Visokošolski zavod študentom poklicno svetuje in jih obvešča o zaposljivosti svojih diplomantov s sodelovanjem s kariernim centrom UM.

• Analiza ugotovitev

Študenti se na fakulteti počutijo dobro, še posebej cenijo dober odnos med njimi in visokoškolskimi delavci. Na razgovorih je bilo čutiti močno pripadnost fakulteti. Študenti imajo možnosti vključevati se v raziskovalno in strokovno delo. Profesorji zainteresirane študente povabijo k raziskavam, ki potekajo v sklopu projektov, prav tako jim nudijo podporo pri razvijanju lastnih raziskovalnih idej. FNM je prijavil deset projektov na razpis Po kreativni poti do praktičnega znanja. Na razpisu je bil uspešen z devetimi projekti in v te projekte so bili vključeni študenti obeh obravnavanih programov. Veliko raziskovalnega dela študentov poteka tudi izven samega študijskega procesa, saj so študenti zelo samoiniciativni. Prav tako je veliko zaključnih del raziskovalno naravnanih (iz razgovora z diplomanti je bilo moč razbrati, da so že med samimi vajami, ki so obvezni del predmetov ugotovili kaj želijo in kaj bodo delali/raziskovali za magistrsko nalogo). Fakulteta je uvedla tudi Perlachove nagrade za nagrajevanje najboljših študentov s področja raziskovalnega dela ter s tem še dodatno spodbuja raziskovalno delo med študenti.

Iz razgovorov je bilo moč razbrati, da so študenti zadovoljni z delom podpornih služb. Priznavanje znanj, spretnosti in veščin pridobljenih na drugih visokošolskih zavodih je urejeno in študenti s tem nimajo težav. Študenti vedo, da lahko izbirajo učne enote tudi na drugih fakultetah, a se tega ne poslužujejo. Ugotavljamo tudi, da fakulteta podpira študijske izmenjave, a jih premalo promovira. Fakulteta bo morala aktivneje pristopiti k promociji študija v tujini (predlagamo tudi srečanja s študenti, ki so že bili v tujini na izmenjavi, saj le ti najlažje predstavijo drugim študentom, kaj lahko pričakujejo in kaj se pridobi s študijem v tujini), prav tako bi bilo zaželeno, da izmenjave izkusijo tudi zaposleni, ki nudijo podporo študentom v izmenjavah. Ocenjujemo, da v primeru neizvajanja predmeta na partnerski fakulteti, kljub podpisanemu sporazumu (learning agreement), ni dobro, da se študent za priznavanje predmeta obrača na izvajalca predmeta, saj lahko pride do zapletov pri priznavanju (bolje bi bilo, da tovrstne zaplete rešuje koordinator programa Erasmus). Študenti ocenjujejo, da so se s študijem na obravnavanem programu izpolnila pričakovanja, ki so jih oblikovali na osnovi lastnega interesa in informacij, ki so jih dobili na informativnih dneh, spletni strani idr.

Fakulteta ima razvit tutorski sistem. V sklopu tega sistema sta dve študentki tutorki zadolženi za oba programa. Študenti se zelo redko poslužujejo tutorske pomoči, kljub temu da vejo, da

n·a·k·v·i·s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

s·q·a·a

Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

tutorstvo na fakulteti obstaja, saj študenti delujejo kot skupina, ki si medsebojno in medgeneracijsko pomaga.

Na programu je razpisanih 30 mest, kar omogoča delo v manjših skupinah, prav tako predavajo visokošolski učitelji, ki so znanstveno-raziskovalno zelo aktivni na svojih področjih, zato ocenjujemo, da je izvajanje študijskega programa kakovostno. K sami kakovosti izvajanja študijskega programa doprinesejo tudi dobro opremljene učilnice (vsak študent uporablja svoj mikroskop) in sodobno opremljeni laboratoriji. Kot problem so študentje navedli preobremenjenost med izpitnimi obdobji (takrat je tudi večina terenskih vaj, saj prej ni vegetacije).

Študenti ocenjujejo pedagoško delo in obremenitev pri posameznem predmetu preko ankete, ki se izvaja s strani univerze. Ugotovljeno je bilo, da študenti na kak drug način niso sodelovali pri vrednotenju in posodabljanju študijskega programa, zato predlagamo, da fakulteta po zaključku študija organizira srečanja s študenti in na takšen način skuša ugotoviti, kako bi bilo možno program izboljšati.

Iz vloge je razvidno, da fakulteta zbira podatke o prehodnosti in številu diplomantov, ni pa razvidno kako so zbrani podatki uporabljeni (oblikovanje ukrepov in nadzor njihovega uresničevanja).

Znotraj Univerze v Mariboru deluje Karierni center UM, ki dvakrat mesečno gostuje tudi na sami fakulteti. Študenti KCUM poznajo, a se njegovih storitev ne poslužujejo. Fakulteti predlagamo, da aktivneje promovira KCUM ter tudi sama organizira s pomočjo sredstev KCUM dogodke, ki bodo študentom omogočili lažje zaposlovanje. Smiselno bi bilo, da fakulteta začne študente obveščati tudi o možnostih zaposlitve, ki so namenjeni profilu diplomanta obravnavanega študijskega programa. Karierni center bi moral biti prepoznaven tudi navzven (delodajalci bi morali biti bolj vključeni in poznati vlogo kariernega centra).

Prednosti

Visoko motivirani študenti, ki so intenzivno vključeni v raziskovalno delo (projekt Po kreativni poti do praktičnega znanja).

Zelo dobri osebni odnosi med visokoškolskimi učitelji, sodelavci in študenti.

Dobra podpora in vzpodbuda pedagoškega osebja pri delu študentov.

Priložnosti za izboljšanje

Večja vzpodbuda študentov za mednarodne izmenjave s promocijo in obveščanjem (organizacija predstavitev izkušenj študentov, ki so že bili na izmenjavi).

Visokošolski zavod naj obvešča študente o možnostih zaposlitve v regionalnem in mednarodnem okolju (seznanjanje z možnostmi preko KCUM).

Sodelovanje študentov pri posodabljanju študijskih programov. Občasna skupna srečanja predstojnika programa in študentov.

Neskladnosti

Neskladnosti niso bile ugotovljene.

6. MATERIALNE RAZMERE

Ugotovljeno dejansko stanje

- **Izpolnjevanje meril za akreditacijo**

1. Prostori in oprema so primerni za izvajanje dejavnosti zavoda, se posodablajo in ustrezajo številu vpisanih študentov. Lastnica prostorov je Univerza v Mariboru. Prostori in oprema so na taki lokaciji, da je omogočeno nemoteno izvajanje študijskih programov ter delovanje zavoda v celoti.
2. Vsem deležnikom, še posebej študentom, je na voljo informacijsko-komunikacijska ter druga učna tehnologija ali oprema, potrebna za izvajanje študijskih programov ter strokovne in znanstveno-raziskovalne dejavnosti. IKT oprema ni sodobna in bi jo bilo potrebno zamenjati.
3. Knjižnica visokošolskega zavoda zagotavlja ustrezne knjižnične informacijske storitve, dostop do knjižničnega gradiva s področij študijskih programov ter znanstveno-raziskovalnih in strokovnih področij zavoda; študijsko gradivo in elektronske baze podatkov ustrezajo vsebini in stopnji študijskih programov.

- **Analiza ugotovitev**

Prostori so primerni za izvajanje obravnavanih študijskih programov, a bi bilo primerneje, da bi bili ti bolj povezani. Površina prostorov je primerna. Velik del površine celotne fakultete (skoraj polovica) so ozki hodniki in stopnišča, ki ne omogočajo druženja študentov. Fakulteta je namenila prostore, kjer se lahko študentje družijo (kotiček v knjižnici/glasna soba, kjer se lahko študentje sestajajo). Prav tako je študentom omogočeno raziskovalno delo v sodobno opremljenih raziskovalnih laboratorijih, ki so bili opremljeni s pomočjo Norveškega finančnega mehanizma (zelo uspešno črpanje sredstev, vsa dodeljena sredstva so uspeli nameniti za opremo). Študenti lahko po dogovoru koristijo laboratorije in opremo tudi izven študijskega procesa za potrebe raziskovalnega dela. Ker se na vsak program lahko vpiše največ po 30 študentov, delo poteka v manjših skupinah, kar študentom omogoča kakovostnejši študij, saj vsak študent uporablja svoj mikroskop, vaje pa potekajo v skupinah po 2 do 4 študenti. Same pogoje študija in predvsem raziskovalnega dela bo izboljšala tudi vzpostavitev skupnega laboratorija UM (LabUM).

Vsem na fakulteti je v vseh prostorih fakultete dostopen Eduroam. Oprema v laboratorijih je primerna za raziskovanje. Fakulteta si lasti tudi 3D scanner, s pomočjo katerega nastane tudi veliko zaključnih del študentov. Komunikacija med študenti in referatom poteka v večini preko spletnega referata in spletne pošte, poleg tega so na voljo v prostorih vsak dan od 8h do 16h (sprejemajo študente ter rešujejo nastale probleme tudi izven uradnih ur). Fakulteta sicer ponuja storitve Moodle, a te na obravnavanih programih niso v uporabi. Študenti gradiva za študij dobivajo preko skupnih mailov, narejenih za posamezen letnik. Predlagamo, da fakulteta začne uporabljati to orodje, saj nima razvite alternative, komunikacija po mailih pa ne omogoča sodobnih načinov študija.

Fakulteta si deli knjižnico z dvema drugima fakultetama. V knjižnici se nahajajo zastareli računalniki, ki jih fakulteta mora nadomestiti z novejšimi v okviru finančnih zmožnosti. Knjižnica razpolaga s knjižnimi gradivi in dostopi do baz podatkov, ki so relevantni za obravnavana študijska programa. Študenti so ob vpisu seznanjeni tudi z oddaljenim dostopom. Delo knjižnice je učinkovito, študenti in zaposleni lahko knjižno gradivo prevzamejo tudi izven delovnega časa knjižnice pri vratarju ali v kabinetih. Knjižnica skrbi tudi za bibliografske vnose.

Prostori na fakulteti so prilagojeni gibalno oviranim osebam, za ostale osebe s posebnimi potrebami (gluhi in naglušni ter slepi in slabovidni) naj bi bilo poskrbljeno, v kolikor pride do konkretnega vpisa (prilaganje posameznemu študentu glede na potrebe).

n·a·k·v·i·s
Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

s·q·a·a
Slovenska Quality Assurance Agency
for Higher Education

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DEJNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Iz računovodskega poročila je razviden nestabilen finančni položaj fakultete (predvsem zaradi odplačevanja dolga UM, katerega poskušajo v dogovoru s UM odpisati. Iz razgovora z dekanijo je zaslediti, da razdelitev sredstev med članicami UM ni sorazmerna. Finančna vzdržnost evalviranih programov (EN in BEN) iz samega računovodskega poročila ni razvidna. Finančno vzdržnost dosegajo tudi preko krčenja kontaktnih ur izbirnih predmetov (v predmetniku obeh programov zasledimo, da se izbirni predmet izvede, če ga je vpisalo najmanj 10 študentov, v primeru, da ga vpiše manj kot 10 študentov, se izvede v obliki konzultacij).

Prednosti

Primerni prostori za pedagoško delo z manjšimi skupinami (do 15 študentov).

Dobro opremljeni raziskovalni laboratoriji in možnosti gostovanja v laboratorijih sodelujočih ustanov.

Odlično vzdrževan vivarij za gojitve organizmov in promocijsko dejavnost.

Delo knjižnice je učinkovito in omogoča izposajo tudi izven delovnega časa knjižnice.

Priložnosti za izboljšanje

Izboljšati materialne možnosti za uporabo elektronske učilnice Moodle s posodobitvijo IKT opreme.

Neskladnosti

Neskladnosti niso bile ugotovljene.

7. ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI

Ugotovljeno dejansko stanje

• Izpolnjevanje meril za akreditacijo

1. Visokošolski zavod redno opravlja samoevalvacijo po vseh področjih presoje iz meril, ki vsebuje:
 - evalvacijo vseh dejavnosti visokošolskega zavoda FNM;
 - evalvacijo poučevanja, ki jo dajo študenti in drugi deležniki iz okolja;
 - evalvacijo zadostnosti in raznovrstnosti virov ter finančne uspešnosti;
 - dokumentiranje razvoja visokošolskega zavoda v povezavi z razvojem okolja;
 - ugotavljanje napak in pomanjkljivosti, njihovo odpravljanje ter izboljševanje študijskih programov in vseh dejavnosti;
 - dokumentiranje pomanjkljivosti in napak, predlogov za izboljšave ter izboljšav;
 - analizo dosežkov.
2. S samoevalvacijskimi izsledki so seznanjeni študenti, visokošolski učitelji in sodelavci ter drugi deležniki, vsi imajo možnost, da predlagajo ukrepe za izboljšave ter spremljajo njihovo uresničevanje.
3. Dokumentirane ugotovitve o kakovosti delovanja zavoda in njihova analiza ter predlogi ukrepov za izboljšave so dostopni v samoevalvacijskih poročilih in objavljeni. Z zagotavljanjem kakovosti visokošolski zavod usmerja in razvija kulturo kakovosti.

• Analiza ugotovitev

Notranji sistem kakovosti visokošolskega zavoda FNM je predpisan, primeren in učinkovit ter primerljiv v evropskem visokošolskem prostoru; vsebuje vse procese, ki so pomembni za izboljševanje kakovosti delovanja fakultete in izvajanja študijskih programov, ter omogoča sklenitev učinkovitega kroga kakovosti. Dejavnost fakultete stalno načrtujejo inredno spremljajo, ter predlagajo ukrepe za odpravo napak in pomanjkljivosti. Postopki za zagotavljanje kakovosti v organizaciji in izvedbi izobraževanja, upravljanja, in zaposlovanja niso pisno opredeljeni, analize anket in rezultati ter predvideni ukrepi za izboljšanje delovanja niso jasno opredeljeni. Na kolegiju dekanje obravnavajo rezultate analiz in razpravljajo o kadrovske načrtih in izboljšavah. Zelo malo je podatkov o načrtovanju kadrovske politike, strateških ciljev, vpetosti v okolje in kakovosti kadrov.

Potek zagotavljanja kakovosti opredeljuje Poslovnik kakovosti UM. Kazalniki kakovosti niso natančno opredeljeni in se ne spremljajo časovno. Samoevalvacijo vodi Komisija za kakovost in evalvacije, ki jo sestavljajo visokošolski učitelji in sodelavci in študenti. Samoevalvacijsko poročilo za leto 2012/2013 je vsebinsko in organizacijsko korektno.

Prednosti

Poslovnik kakovosti je kakovostno pripravljen.

Pri pripravi in objavi Samoevalvacijskega poročila so vključeni vsi člani kolektiva, od strokovnih služb, komisij, vodstva do posameznih učiteljev in asistentov ter študentov.

Redno izvajajo študentske ankete in vključujejo študente v sistem zagotavljanja kakovosti.

Priložnosti za izboljšanje

Dokumentirati je treba sprejete ukrepe za izboljšanje in predloge o odpravljanju napak/pomanjkljivosti in v celoti zaključiti zanko PDCA.

V oceno kakovosti bi lahko vključevali tudi delodajalce preko povezav v klubu alumni.

Vpeljati je treba učinkovit sistem evalvacije spremljanja učnih izidov, kompetenc in zaposljivosti diplomantov.

Neskladnosti

Neskladnosti niso bile ugotovljene.

n·a·k·v·i·s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

s·q·a·a

Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

Naložba v vašo prihodnost

OPERACIJA DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

POVZETEK

Oddelek za biologijo FNM razpisuje in izvaja sedem dodiplomskih univerzitetnih programov, od tega štiri programe prve stopnje: Biologija, Ekologija z naravovarstvom, Izobraževalna biologija in Izobraževalna kemija ter tri programe druge stopnje Biologija in ekologija z naravovarstvom in dva programa za izobraževanje. Program Biologija in ekologija z naravovarstvom je zasnovan tako, da s svojo širino omogoča nadaljevanje izobraževanja diplomantom 1. stopnje različnih področij biologije, hkrati pa omogoča nadaljevanje študija študentom ekologije in naravovarstva. Izkazalo se je, da večina diplomantov prve stopnje na FNM nadaljuje študij na drugi stopnji. Predmetnik je ustrezen, izbirnost je dovolj obsežna, razmerje individualnega dela študentov in kontaktnih ur pri predmetih je primerno. Praktično delo poteka kot obsežno terensko delo in dobro načrtovane laboratorijske vaje v manjših skupinah. Obvezne sestavine programa so ustrezne, pohvalno je tudi, da študentom priznavajo do 25 KT neformalno pridobljenih znanj in veščin.

Oddelek ima ustrezen kader, ki pa je v veliki meri zaposlen na drugih visokošolskih ustanovah in inštitutih, polno zaposlenih visokošolskih učiteljev na Oddelku za biologijo je 10, visokošolskih sodelavcev 9, tehnični kader so trije laboranti in dva strokovna sodelavca; zunanjih sodelavcev visokošolskih učiteljev je 26. Taka kadrovska struktura je precej nestabilna in dolgoročno ne zagotavlja tekočega izvajanja programa in upravljanja pedagoškega procesa ter vzdrževanja oddelčne infrastrukture.

Povezanost oddelka z gospodarstvom in javnimi zavodi je dobra, vendar je informiranje o možnostih zaposlovanja, po končani drugi stopnji zelo slabo in neučinkovito (treba je poživiti delovanje KCUM). Materialni pogoji za izvedbo pedagoškega in raziskovalnega dela so dobri, prostorov je veliko in oprema je ustrezna. Pohvaliti velja tudi dobro opremljen laboratorij za mikrobiologijo in molekulska biologijo, ki so ga opremili s sredstvi Norveškega finančnega mehanizma.

Študenti so zadovoljni s pedagoškim delom učiteljev in zelo motivirani ter vključeni v raziskovalno delo na projektih nosilcev visokošolskega zavoda in tudi v drugih javnih zavodih ter gospodarstvu. Dodatne aktivnosti so potrebne tudi na področju mobilnosti osebja in študentov, predvsem s promocijo in pridobivanjem atraktivnih mednarodnih povezav. Sodelovanje študentov, učiteljev in mentorjev je odlično. Pohvaliti velja tudi dobro organiziranost podpornih služb, predvsem referata za študente, mednarodnega koordinatorja in osebja v knjižnici. Redno izvajajo ankete o zadovoljstvu študentov in zaposlenih, vendar iz analiz, ki jih izvajajo centralno na UM ni na voljo objavljenih aktivnosti in ukrepov za odpravljanje pomanjkljivosti. Večinoma vodstvo organizira pogovore z izvajalci in sproti rešuje nastale kadrovske probleme. Zelo dobro je pripravljeno samoevalvacijsko poročilo, pri katerem sodeluje ves kolektiv oddelka, od študentov, do podpornih služb in učiteljev.

Program so začeli izvajati leta 2011, do sedaj sta program zaključila le 2 diplomanta, zato realnih podatkov o zaposljivosti diplomantov še nimajo. Potrebne so podrobne analize o potrebah trga dela po diplomantih druge stopnje in sodelovanje z delodajalci pri načrtovanju programa in kompetenc diplomantov. Jasno je treba opredeliti tudi razlike v kompetencah in učnih izidih med diplomanti 1. in 2. stopnje.

SUMMARY

Prednosti in priložnosti za izboljšanje

Prednosti	Priložnosti za izboljšanje
Prednost programa je njegova edinstvenost v slovenskem prostoru za izobraževanje študentov druge stopnje na področju biologije, ekologije in naravovarstva, ki je zelo perspektivno tako v domačem kot v evropskem	Boljša povezanost diplomantov z gospodarstvom in javnimi zavodi ter vključevanje delodajalcev v načrtovanje programov v povezavi z možnostmi zaposlovanja diplomantov po končani drugi

n·a·k·v·i·s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

s·q·a·a

Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

<p>prostoru.</p> <p>Izkazana prednost programa je interdisciplinarnost, ki jo dosegajo z vključevanjem predmetov in dejavnosti s širšega področja naravoslovja in družboslovja (naravovarstvena zakonodaja).</p> <p>Odlična povezanost vseh izvajalcev študijskega procesa (učiteljev, asistentov, mentorjev) in študentov.</p> <p>Aktivnosti namenjene promociji dejavnosti Oddelka za biologijo v širši regionalni skupnosti in dobra povezanost z osnovnimi in srednjimi šolami.</p> <p>Zelo kvalitetne in angažirane podporne službe, ki intenzivno sodelujejo s študenti.</p> <p>Visoko motivirani in aktivni študenti, ki so vključeni v znanstveno raziskovalno delo na matični ustanovi in sodelujočih ustanovah.</p> <p>Dobro opremljeni raziskovalni laboratoriji za delo v manjših skupinah in možnosti gostovanja v laboratorijih sodelujočih ustanov.</p> <p>Pri pripravi in objavi Samoevalvacijskega poročila so vključeni vsi člani kolektiva, od strokovnih služb, komisij, vodstva do učiteljev in asistentov in študentov.</p>	<p>stopnji.</p> <p>Posodobiti učne načrte, predvsem uskladiti vsebine predmetov na 2. stopnji z vsebinami sorodnih predmetov na obeh programih 1. stopnje ter ustrezno navesti študijsko literaturo in vire.</p> <p>Povečati obseg raziskovalnega dela na oddelku in širše povezovanje z raziskovalci FNM in Univerze v Mariboru.</p> <p>Priporočljivo je povečati število visokošolskih sodelavcev (asistentov) na programu zaradi obsežnega laboratorijskega in terenskega dela in tudi število polno zaposlenih visokošolskih učiteljev na programu.</p> <p>Visokošolski zavod naj obvešča študente o možnostih zaposlitve v regionalnem in mednarodnem okolju (seznanjanje z možnostmi preko KCUM).</p> <p>Vzpodbujanje študentov za mednarodne izmenjave s promocijo in obveščanjem (organizacija predstavitev izkušenj študentov, ki so že bili na izmenjavi).</p> <p>Izboljšati materialne možnosti za uporabo elektronske učilnice Moodle s posodobitvijo IKT opreme.</p> <p>Dokumentirati je treba sprejete ukrepe za izboljšanje programa in predloge o odpravljanju napak/pomanjkljivosti ter tako v celoti zaključiti zanko PDCA.</p>
---	---

Zahvale

Predsednica in člani skupine strokovnjakov se zahvaljujejo vodstvu in osebju FNM za odlično sodelovanje in dobro organiziran obisk, zahvaljujemo se tudi sodelavcu NAKVIS g. Matjažu Štuhecju za podporo pri izvedbi same akreditacije in zunanjemu opazovalcu, ki je aktivno sodeloval pri razgovorih med evalvacijskim obiskom.

